

Geurhinderonderzoek bestemmingsplanwijziging "Zeddam, Vinkwijk 5"

Bij het opstellen van ruimtelijke plannen moet worden gewaarborgd dat sprake is van een goed woon- en verblijfsklimaat op plaatsen waar het vestigen van een (geur)gevoelig object¹ mogelijk wordt gemaakt. Verder moet worden voorkomen dat bestaande veehouderij onevenredig in haar belangen worden geschaad. Om de milieuc contouren te bepalen moet worden uitgegaan van de "omgekeerde werking" van de milieuregelgeving. In de bestemmingsplantoets wordt daarom getoetst of ter plaatse van de te bestemmen geurgevoelige objecten voldaan zou kunnen worden aan de eisen die de milieuregelgeving stelt. Daarbij worden dus 2 aspecten in ogenschouw genomen:

1. is er sprake van een goed woon-, leef- en werkklimaat?;
2. worden de in de omgeving liggende agrarische bedrijven niet extra belemmerd?

Voor het aspect geur van veehouderijen moet een toets op grond van de 'Wet geurhinder en veehouderij' (vanaf hier Wgv) worden uitgevoerd. De geplande geurgevoelige objecten moeten zijn gelegen buiten de (wettelijk geldende) geurcontouren en vaste afstandscontouren van de aanwezige veehouderijen. Hierbij moet worden uitgegaan van de omvang van de veestapel volgens de verleende vergunning of ingediende melding. Uit jurisprudentie² blijkt dat voor de aan te houden afstanden en geurcontouren in principe moet worden uitgegaan van de randen van het bouwblok. De rand van het bouwblok wordt aangehouden omdat de veehouderij in principe het recht heeft om overal binnen zijn bouwblok te bouwen.

De Situatie

Het plangebied betreft een wijzigingslocatie ten oosten van de kern Zeddam, aan de Vinkwijk 5. Het betreft een voormalige melkrundveehouderij en het plangebied heeft een oppervlakte van circa 0,5 hectare. Het plangebied ligt op de overgang van de (stedelijke) kern Zeddam en het landelijke gebied van de gemeente Montferland, in multifunctioneel landschap. In de omgeving van de planlocatie liggen nog een aantal andere veehouderijen, een paar bedrijven aan huis, een sportcomplex en burgerwoningen. Ten oosten van het plangebied ligt, aan de andere zijde van de rondweg om Zeddam, ligt een landbouw ontwikkelingsgebied (LOG Azewijn). De navolgende afbeelding laat, tegen de achtergrond van het vigerende bestemmingsplan ("Bestemmingsplan Buitengebied) de ligging en globale begrenzing van het plangebied zien.

Fig. 1, ligging en globale begrenzing plangebied (rode kader is plangebied)

Het initiatief betreft de wijziging van de bestemming 'Agrarisch' naar de bestemming 'Werken'. Met de wijziging van de bestemming komt de voormalige veehouderij definitief te vervallen en wordt op de planlocatie een verhuurbedrijf voor de verhuur van bedrijfsruimte aan startende en/of kleine ondernemingen tot maximaal milieucategorie 2 gevestigd. De werkzaamheden van de bedrijven de hier ruimte zullen huren vinden alleen binnen de bestaande bedrijfsgebouwen plaats. De planlocatie zal bijvoorbeeld worden gebruikt voor een timmerbedrijf dat zich heeft gespecialiseerd in keuken- en interieurbouw op projectbasis. Verder zal ook de bedrijfsadministratie vanuit de planlocatie plaatsvinden. In het kader van de bestemmingsplanwijziging zal alle voormalige bedrijfbebouwing worden hergebruikt ten behoeve van het nieuw te vestigen verhuurbedrijf. Verder wordt er vanwege de landschappelijke inpassing een singel worden aangebracht op de grens van het voormalige agrarische bouwblok. De voormalige agrarische bedrijfswoning zal dienst gaan doen als bedrijfswoning voor de initiatiefnemer.

¹ Een geurgevoelig object is in de Wgv gedefinieerd als: "gebouw, bestemd voor en blijkens aard, indeling en inrichting geschikt om te worden gebruikt voor menselijk wonen of menselijk verblijf en die daarvoor permanent of een daarmee vergelijkbare wijze van gebruik, wordt gebruikt". Alleen een gebouw kan een geurgevoelig object zijn. Duidelijk is dat een woning een geurgevoelig object is, mits deze een positieve planologische bestemming heeft en feitelijk geschikt is en gebruikt wordt om in te wonen.

² zie 'Bouwen in stankcirkels' op www.infomil.nl

Fig. 2, impressie v/d toekomstige inpassing

Worden de in de omgeving liggende agrarische bedrijven niet extra belemmerd?

In de omgeving liggen enkele agrarische bedrijven die een bron van hinder zouden kunnen vormen of juist hinder van deze ontwikkeling zouden kunnen ondervinden. Voor het aspect geur van veehouderijen moet een toets op grond van de Wgv worden uitgevoerd. Geurgevoelige objecten (al dan niet nieuwe woningen) moeten zijn gelegen buiten de (wettelijk geldende) geurcontouren en vaste afstandscontouren van de aanwezige veehouderijen. Hierbij moet worden uitgegaan van de omvang van de veestapel volgens de verleende vergunning of ingediende melding. Uit jurisprudentie³ blijkt dat voor de aan te houden afstanden en geurcontouren in principe moet worden uitgegaan van de randen van het bouwblok. De rand van het bouwblok wordt aangehouden omdat de veehouderij in principe het recht heeft om overal binnen zijn bouwblok te bouwen.

Zoals gezegd was in het plangebied sprake van een agrarisch bedrijf met dieren. Deze activiteiten waren reeds beëindigd maar zullen na de planologische procedure ook blijvend beëindigd worden. De mogelijkheid om nog dieren te huisvesten, wordt beperkt tot het enkel hobbymatig houden van dieren. Bij het beoogde gebruik is geen sprake meer van geurhinder. Ten opzichte van de planologische mogelijkheden in de bestaande situatie is daarmee sprake van een verbetering van het woon- en leefklimaat in de omgeving. Op grond van artikel 3 lid 2 onder b jo. 14 lid 3 Wet geurhinder en veehouderij komt de nieuwe activiteit niet meer geurbescherming toe, dan deze in de bestaande situatie had. Er geldt daarmee een afstand van 50 meter op rand van het bouwperceel. Diezelfde afstand geldt, op grond van artikel 4, lid 1 onder b Wgv, ook als vaste afstand tussen een geurgevoelig object en veehouderijen waar dieren worden gehouden waarvoor niet bij Ministeriële regeling een geuremissiefactor is vastgesteld. Deze afstand is ruimschoots aanwezig ten opzichte van agrarische veehouderijbedrijven in de omgeving. Hieruit volgt dat deze agrarische bedrijven niet extra in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden belemmerd.

Hiermee is het tweede aspect uit de eerste alinea van dit stuk positief beantwoord, er is echter in de zin van 'een goede ruimtelijke ordening' nog niets gezegd over het woon-, leef- en werkklimaat ter plaatse van de planlocatie. Een onderbouwing op dat vlak volgt hieronder. De hierboven, op basis van artikel 4, lid 1 onder b, genoemde afstand van 50 meter zegt overigens al dat er voor wat betreft vaste afstanden tot veehouderijen sprake is van een acceptabel woon-, werk- en leefklimaat.

Is er sprake van een goed woon-, leef- en werkklimaat?

De geurhinder die feitelijk in een bepaald gebied op kan treden wordt bepaald door zowel de achtergrondbelasting als de voorgrondbelasting in dat gebied. De geurbelasting van alle veehouderijen samen op enige locatie wordt 'achtergrondbelasting' genoemd. Als vuistregel geldt dat de voorgrondbelasting bepalend is voor de hinder als de voorgrondbelasting meer dan de helft van de achtergrondbelasting bedraagt. Zie voor meer informatie bijlagen 6 en 7 van de Handreiking bij de Wet geurhinder en veehouderij.

Op grond van de (berekende) geurbelastingen (achtergrond of voorgrond) kan met behulp van de tabellen A (achtergrondbelasting) en B (voorgrondbelasting) uit bijlage 6 van de Handreiking de te verwachten geurhinderpercentages worden bepaald. Het hoogste geurhinderpercentage (voorgrondbelasting of achtergrondbelasting) is maatgevend voor de toekomstige situatie. Deze percentages zijn bedoeld om een vertaalslag te maken tussen de waarden voor de geurbelasting en de milieukwaliteit. De percentages zijn afkomstig uit het 'Geuronderzoek stallen intensieve

³ zie: 'Bouwen in stankcirkels' op www.infomil.nl

veehouderij' (PRA Odournet, 2001). De geursituatie wordt beschreven in termen van milieukwaliteit, onderverdeeld in acht categorieën van 'zeer goed' tot 'extreem slecht'. Deze termen zijn afkomstig uit de 'GGD-richtlijn geurhinder (oktober 2002)' en zijn afhankelijk van geurhinderpercentages. Dit is beschreven in bijlage 7 van de Handreiking. Een overzicht van de geurbelasting in relatie tot de geurhinderpercentages en de milieukwaliteit wordt gegeven in onderstaande tabel. Deze waarden gelden alleen voor concentratiegebieden, voor niet-concentratiegebieden bestaan andere waarden. De gemeente Montferland ligt in een concentratiegebied.

Milieukwaliteit	Geurgehinderden	Voorgrondbel.	Achtergrondbel.
Zeer goed	0 – 5 %	0 – 1,5 ou _E /m ³	0 - 3 ou _E /m ³
Goed	5 – 10 %	1,5 – 3,7 ou _E /m ³	3 - 8 ou _E /m ³
Redelijk goed	10 – 15 %	3,7 - 6,5 ou _E /m ³	8 – 13 ou _E /m ³
Matig	15 – 20 %	6,5 – 10 ou _E /m ³	13 – 20 ou _E /m ³
Tamelijk slecht	20 – 25 %	10 – 14 ou _E /m ³	20 – 28 ou _E /m ³
Slecht	25 – 30 %	14 – 19 ou _E /m ³	28 – 38 ou _E /m ³
Zeer slecht	30 – 35 %	19 – 25 ou _E /m ³	38 – 50 ou _E /m ³
Extreem slecht	35 – 40 %	25 – 32 ou _E /m ³	50 – 65 ou _E /m ³

Fig. 3, Leefklimaat versus geurgehinderden versus geurbelasting

De omschrijving van de milieukwaliteit kan niet op zichzelf worden gezien. De beleving van deze aanduidingen sluit het beste aan bij woongebieden. Ook dan is er in de beleving een hele stap tussen de twee opeenvolgende categorieën 'redelijk goed' en 'matig'. Dit "gat" bestaat alleen tekstueel, omdat de geurbelastingen en hinderpercentages op elkaar aansluiten. Buiten de bebouwde kom geldt op grond van de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) in de gemeente Montferland, voor de voorgrondbelasting een geurnorm van 14 ou_E/m³. Deze waarde zit op de grens van de klassen die met de milieukwaliteit 'tamelijk slecht' en 'slecht' worden aangeduid. Op grond van de Wet geurhinder en veehouderij is landelijk deze milieukwaliteit voor gebieden buiten de bebouwde kom als acceptabel aangemerkt. De kwalificatie 'tamelijk slecht'/'slecht' voor de milieukwaliteit veroorzaakt door de achtergrondbelasting geeft dus bij benadering eenzelfde milieukwaliteit (mate van bescherming) als de wettelijke norm die (voor de voorgrondbelasting) geldt voor een individuele veehouderij (voorgrondbelasting). De Wgv staat zelfs nog mogelijk slechtere situaties toe, omdat op grond van deze wet geen rekening behoeft te worden gehouden met de cumulatie van geurhinder van het totaal aan omliggende veehouderijen

Achtergrondwaarde huidig

Achtergrondwaarde toekomst

In de onderhavige situatie geldt, op basis van de kaarten "achtergrondbelasting Montferland, huidige situatie" en "Achtergrondbelasting Montferland, toekomstige situatie" (d.d. 7 mei 2009) uit de "Quickscan Wet geurhinder en veehouderij Gemeente Montferland"⁴, voor de planlocatie aan de Vinkwijk 5 in Zeddam (binnen de lila cirkels op de kaartuitsnedes):

- In de huidige situatie een zeer goed leefklimaat (milieukwaliteit) op basis van de achtergrondbelasting;
- In een toekomstig worstcase-scenario een goed leefklimaat (milieukwaliteit) op basis van de achtergrondbelasting.

Door dit ruimtelijke plan wordt er in principe 1 geurgevoelige woonfunctie aan deze omgeving toegevoegd. Uit de hierboven genoemde kaarten blijkt dat in principe alleen de veehouderijen aan Terborgseweg 5a en Broekzijde 2 in een 'worstcase toekomstscenario' echt invloed zouden kunnen hebben op het plangebied (Vinkwijk 5 zelf telt immers niet mee). Het agrarische bedrijf aan de Terborgseweg 5a bestaat inmiddels niet meer, op deze locatie ligt nu een bedrijvenbestemming en is een hoveniersbedrijf gevestigd. Uit een wat breder opgezette inventarisatie blijkt verder dat er in

⁴ Quickscan Wet geurhinder en veehouderij Gemeente Montferland, De Roever Milieuadviesing in opdracht van de gemeente Montferland, Documentnummer: 20081033, rapport, 11 mei 2009.

de omgeving nog een aantal grotere veehouderijen (met dieren met een geuremissiefactor) zitten die met hun geuremissie eveneens een bijdrage (kunnen) leveren aan het leefklimaat aan Vinkwijk 5. De afstand van het plangebied tot deze veehouderijen is echter dusdanig groot en/of er zijn dichterbij de veehouderijen al andere geurgevoelige (woon)functies aanwezig die van invloed zijn op de ontwikkelingsmogelijkheden van de veehouderijen in de omgeving. Daarbij komt nog dat de overheersende windrichting in deze omgeving zuidwest is. De meeste agrarische bedrijven (en het Log Azewijn in het algemeen) in de omgeving van Vinkwijk 5 hebben ten opzichte van de planlocatie een dusdanige ligging (ten noorden en ten oosten van de planlocatie) dat hun geuremissie meest van tijd het leefklimaat van het plangebied niet kan/zal beïnvloeden.

Uit de voorgaande overweging is af te leiden dat het geschetste worstcase-scenario voor de toekomst eigenlijk niet realistisch is en hoogstwaarschijnlijk geen realiteit kan worden. Voor de zekerheid houden we hier echter toch aan dat de milieukwaliteit ter plaatse van het plangebied in de toekomst hoogstens nog kan verslechteren naar 'goed'. Zoals gezegd is op grond van de Wet geurhinder en veehouderij de milieukwaliteit op de grens van 'tamelijk slecht'/'slecht' landelijk voor gebieden buiten de bebouwde kom als acceptabel aangemerkt. Voor wat betreft de planlocatie is het daarom onwaarschijnlijk dat er met de wijziging van het bestemmingsplan geen sprake zal zijn van een zeer acceptabel woon-, leef- en werkklimaat.

Eindconclusie

Met het voorgenomen wijzigingsplan aan de Vinkwijk 5 worden de bestaande rechten en richtafstanden gerespecteerd/niet aangetast. De planlocatie voldoet aan de vaste afstanden ten opzichte van veehouderijen met dieren waarvoor geen geuremissiefactor is vastgesteld. Met betrekking tot diercategorieën waarvoor wel een geuremissiefactor is vastgesteld geldt dat er op dit moment sprake is van een 'zeer goed' leefklimaat en dat dit voor de toekomst hoogstens kan verslechteren naar een 'goed' leefklimaat. De conclusie hier is dan ook dat er voor wat betreft geurhinder van veehouderijbedrijven op de planlocatie Vinkwijk 5 in Zeddam zeker sprake is van een zeer acceptabel, om niet te zeggen zeer goed, woon-, leef- en werkklimaat.